

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-05-22
Besvaras senast
2025-05-28 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1203 Internationella biståndsnormer

I sitt svar på min skriftliga fråga 2024/25:1160, om vilka internationella normer, riktlinjer eller redovisningsprinciper som Sverige tidigare har följt i biståndssammanhang men som den nuvarande regeringen inte längre avser att tillämpa undviker bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa att konkretisera sin hållning. Det enda tydliga beskedet är att vissa insatser som finansieras via biståndsbudgeten *inte* godkänns som bistånd av OECD:s biståndskommitté Dac – men att regeringen ändå betraktar dem som förenliga med biståndspolitiska mål.

Detta väcker allvarliga frågor om hur regeringen ser på internationellt överenskomna normer och i vilken mån man fortfarande anser sig bunden av dem. OECD-Dacs regelverk har länge fungerat som det centrala ramverket för att definiera vad som räknas som officiellt utvecklingsbistånd (ODA). Dessa regler har bland annat till syfte att säkerställa transparens, jämförbarhet mellan länder och att biståndsmedel faktiskt går till fattigdomsbekämpning, utveckling och mänskliga rättigheter i låg- och medelinkomstländer.

Sverige har varit en av de starkaste förkämparna för att värna och utveckla dessa normer, inte minst genom en lång tradition av principfast biståndspolitik. Att regeringen nu – utan tydlig redovisning – väljer att frånga vissa Dac-principer riskerar inte bara att underminera förtroendet för svensk biståndspolitik utan även att sända negativa signaler till andra givarländer.

Därtill har Sverige under lång tid förhållit sig till flera andra internationella normsystem inom biståndsområdet, såsom Parisagendan om biståndseffektivitet, Accraöverenskommelsen, Busanpartnerskapet för utvecklingseffektivitet, FN:s vägledande principer om utvecklingssamarbete och Agenda 2030. Dessa dokument har antagits av breda internationella sammanslutningar och är tänkta att säkra att biståndet präglas av lokalt ägarskap, ansvarstagande, transparens, jämställdhet och resultatfokus.

Mot bakgrund av att statsrådet i sitt svar tydligt visar en beredskap att frånga Dacs definitioner väcks frågor om hur regeringen förhåller sig till andra normsystem som styrt svenskt bistånd i decennier. Det gäller inte minst frågor om lokalt ägarskap, givarsamordning, jämställdhet, biståndets avbundenhet och ansvarsskyldighet gentemot mottagare – principer som Sverige länge varit med och drivit i internationella forum.

Om regeringen nu öppnar för att ensidigt frånga delar av dessa internationella åtaganden innebär det inte bara ett ideologiskt skifte i biståndspolitiken utan också ett allvarligt avsteg från den roll Sverige har haft som normbärare och föregångsland i globala utvecklingssamarbeten.

Jag vill därför fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Avser statsrådet, inom ramen för sin tjänsteutövning, att redovisa om regeringen gör avsteg från andra internationella principer, normsystem eller överenskommelser utöver OECD-Dac i sin biståndspolitik?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch